

මුදල්, ආර්ථික සේවායිකරණ සහ ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍යාංශය
නිති, පොරුණාතාර ඉරුතිප්පාටු මත්‍ර්‍යුම් තොසියක කොළඹකාලීන අමෙස්සු
MINISTRY OF FINANCE, ECONOMIC STABILIZATION AND NATIONAL POLICIES

මහලේකම් කාර්යාලය, කොළඹ 01.
ශ්‍රී ලංකාව

චෙයලකම්, කොළඹ 01.
බ්‍රිලංකා.

The Secretariat, Colombo 01.
Sri Lanka.

කාර්යාලය
නැගුවලකම්
Office

ගැස්ස්
නොගැලුණුකළ
Fax

වෛධී අධිකාරීය
ඩිජ්‍යෝනික් නිවාසම්
Website

මෙය අංකය
නැගුව තිබූ
My No.

චෙයලකම්
නැගුව තිබූ
Your No.

දිනය
තික්ති
Date

2024.06.12

මාධ්‍ය නිවේදනය

2003 අංක 03 දරන මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම) පනතේ 13 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාරව 2023 වර්ෂය සඳහා වූ අවසාන අයවැය තත්ත්වය පිළිබඳ වාර්තාව, 2024 මැයි 31 වන දින පළ කරන ලදී. එම වාර්තාවේ පළමු වැනි පරිවිෂේදයේ සමාලෝචනය කොටස මෙම මාධ්‍ය නිවේදනය මගින් දක්වා ඇතු. සම්පූර්ණ වාර්තාව, මුදල්, ආර්ථික සේවායිකරණ සහ ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍යාංශයේ වෙබ අධිවියෙන් බාගත කළ හැකිය (www.treasury.gov.lk).

2022 වසරේ දී උත්ස්‍යන්න වූ දරුණු ආර්ථික අරුමුදයෙන් පසු, 2023 වසරේ දී යාර්ථ ආර්ථික සේවායාවය ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් සැළකිය යුතු ප්‍රගතියක් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය විසින් අත්පත් කර ගන්නා ලදී. වසරේ දෙවන අර්ධයේ සිට ආර්ථිකය වර්ධන මාවතකට නැවත අවතිරණ පිළි හා උද්ධමනය තනි අගයක මට්ටමක පවත්වා ගෙන යාම සමඟ 2023 වසර අවසානය වන විට ප්‍රාථමික අයවැය අතිරික්තයක් හා ගෙවුම් ගේපයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ සිතුම් අතිරික්තයක් වාර්තා කිරීම මගින් අංශීක ප්‍රනාස්ථානයේ මෙම මාවත පිළිබඳ විය. මෙම ජයග්‍රහණ ලබාගත නැති වූයේ, නිදහසින් පසු මෙරට ඉතිහාසයේ ඇති වූ වඩාත්ම දරුණු, සංකීර්ණ හා පෙර නොවූ විරු ආර්ථික අරුමුදය තීරණාත්මක ලෙස කළමනාකරණය කිරීම සඳහා රුපය විසින් ස්ථීරසාර ලෙස ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රථම් ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩිහිටිවෙළුහි ප්‍රථම් ලෙස වශයෙනි. මෙම ක්‍රියාවලියේ දී, යාපේක්ෂව ඉතා කෙටි කාලයක් තුළ ආර්ථිකය සේවායිකරණය කිරීමේ දී ශ්‍රී ලංකා ජාතික ජනතාව විසින් පෙන්වන ලද ඔරුභ්‍ය දීමේ හැකියාව ඉතා ප්‍රසංගනිය වේ. ප්‍රගතියක් අත් පත් කර ගෙන නිවුණ දා එයින් තාප්තිමත් වී උදායින වීමට මෙය කාලය නොවේ. ශ්‍රී ලංකාව යථා තත්ත්වයට පත් කර ගැනීමේ මාවත දිගු වන අතර, මෙරට එම මාවතේම ඉදිරියටන් ගමන් කළ යුතුය. තීරණාර සංවර්ධන මාවතකට මෙරට යොමු කළුම සඳහා කැපැවූ සහ සම්බන්ධිකරණයෙන් යුතු ප්‍රයත්න අඛණ්ඩව ගැනීම අන්‍යවශ්‍ය වේ. අදාළ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිවාර සැළපුම් කිරීමේදී සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී, යාර්ථ ආර්ථික සම්බන්ධයෙන් සිදුවෙමින් පවතින වෙනස්කම් යුත්තම ලෙස අවබෝධ කර ගෙන සළකා බලා කටයුතු කළ යුතුය.

අන්‍යවශ්‍ය සැළපුම්වල විශාල නිගයක් ඇති කරමින් සහ රැකියා අනිමිලිම, ආදායම් අඩු වීම, ව්‍යාපාර පසුබැංමට ලක්වීම, ජ්‍යෙන මට්ටම පහත වැටීම හා බ්‍රුමාන දුරියාවය ඉහළ යාම යනාදි සිතිමට පවා නොහැකි විවිධ දුෂ්කරණාවයන්ට සියලු ප්‍රවැශියන්ම පාහේ ලක් කරමින්, 2022 වසරේ දී ඇති වූ දරුණු ආර්ථික අරුමුදය වඩාත්ම තදින් අත් විදින්නට සිදු වූයේ දිවිදු හා පහසුවෙන් අවදානමට ලක් විය හැකි ප්‍රද්‍යාලයන්ටය. ආර්ථික අරුමුදය ඇති වීමට හෙතු පිළිබඳ අධිකරණය විසින් සිදු කළ විභාග කිරීම විසින් ණුනා ගෙන ඇති පරිදි, නිවැරදි කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම දීර්ඝ කාල සිමාවක් නිස්සේ ප්‍රමාද වීම හේතුවෙන් කඩිනමින් ප්‍රතිපත්තිය

වගයෙන් ප්‍රතිචාර දැක්වීම අවශ්‍ය විය! වසර දෙකකට පමණ පසු, අතහාවිභ හාණේඩ හා සේවාවන්හි අඛණ්ඩ සැපයුම යැලි ස්ථාපිත කර ඇති අතර, ප්‍රතිසංස්කරණ සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමස්ග මාලාවක් මගින් තිරසාර හා සියල්ලන්ටම ප්‍රතිලාභ සැලැස්හා ආර්ථික වර්ධන මාවත ක්‍රමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත් කර ගැනීමට රූප කටයුතු කරමින් සිටියි. රටේන් ජනනාවගේන් දියුණුව සඳහා හිතකර වන සංගේධින ක්‍රියාත්මක කිරීමට සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතු ප්‍රයත්න ගැනීමට රූප කැප වි සිටියි.

ආයත්තම කාලයේ ඇති විය හැකි අභින්ධකර ප්‍රතිඵල අවම කරන අතරතුර, දිගු කාලීන වූහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ සම්බුද්ධ කරනු ලබන සූක්ෂ්ම ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම තුළින් ආර්ථිකය සෑරායිකරණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රගතියක් රජය විසින් අන් කර ගෙන ඇත. ආර්ථිකය සෑරාවර කිරීම සඳහා ඉතා කෙටි අවස්ථානුබුදු කාල සීමාවක දී පුළුල් පරාසයක පැනිර යන ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමට සිදු විය. බුදු ප්‍රතිපත්තිය, බුදු පරිපාලනය සහ ඒ පිළිබඳ නීති සම්පාදනය අවරණය කරන රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ ගණනාවක්; නව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත සහ බැංකු (විශේෂ විධිවිධාන) පනතට සිදු කරන ලද සංගේධින වැනි මූල්‍ය/මුදල් අංශයේ ප්‍රතිසංස්කරණ; පිරිවැය නිරුපිත මිලකරණය, ඉන්ධන වෛළෝදපාල සම්බන්ධයෙන් පැවති ඒකාධිකාරය ලිහිල් කිරීම, ගෙෂ පත්‍ර ප්‍රතිච්‍රිත කිරීම සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය අවධානම් අවම කිරීම සඳහා උපාය මාර්ගික ලෙස ආයෝජනවලින් ඉවත් වීම ඇතුළත් රජය සහ ව්‍යවසායයන් පිළිබඳ ප්‍රතිසංස්කරණ; ජය ප්‍රතිච්‍රිත කිරීම; පාලනය පිළිබඳ ප්‍රතිසංස්කරණ; සහ ඇස්වැසුම වැඩසටහන හඳුන්වාදීම හරහා දැක තුනක් පැරණි සමෘද්ධි වැඩසටහන නවිකරණය කිරීම ඇතුළත් සුබසාධන ප්‍රතිසංස්කරණ, මෙම ප්‍රතිසංස්කරණවලට ඇතුළත් වේ. 2023 මාර්තු මායයේදී අනුමත කරන ලද ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සහාය ලබා දෙන විසින් ජය පහසුකම් වැඩසටහනට මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ බොහෝමයක් ඇතුළත් කර ඇති අතර, අනෙකුත් ප්‍රතිසංස්කරණ ප්‍රයත්නයන් සඳහා විශේෂයෙන් ලෝක බැංකුව සහ ආයතානු සංවර්ධන බැංකුව සහාය ලබා දෙන අඛණ්ඩ සහාය, මෙරට විසින් මූහුණ දෙමින් පවතින දරුණු අරමුදය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ඉතා තීරණාත්මක වී ඇත.

සාර්ථක ආර්ථික අවධානම් තත්ත්වය ඇති වීමට ප්‍රධාන හේතු තිරණයෙන්මකට විසඳුමට ගන්නා ලද පියවර හේතුවෙන් ආර්ථිකය ස්ථායි වීමෙන් පසුව, ශ්‍රී ලංකාව තුළ පවතින ඉහළ ගක්ෂනාව උපයෝගී කර ගනීමින් හා නැවත ආර්ථික අර්බුදයක් ඇති විම වැළැක්වීම සඳහා පවතින අවස්ථා භාවිතා කරමින්, ඉහළ, තිරයාර සහ සියලුන්ම ප්‍රතිලාභ සැලසෙන වර්ධනයක් ලාඟ කර ගැනීම පිණිස ආර්ථිකය මූලික වශයෙන් ප්‍රතිචුවාගැනීම් විසින් සඳහා ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රවල පරිවර්තනය ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කරමින් පවතියි. එබැවින්, ඉහත සඳහන් ක්‍රියාමාරුගවලට අමතරව, ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහන ස්ථාපනය කිරීමට හා ඒ සඳහා තෙනෙහි බලයක් ලබා දීමට, නව රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ පනත් කෙටුම්පතෙහි ඇතුළත් රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ; නව රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ පනත් කෙටුම්පතෙහි ඇතුළත් අය කළමනාකරණ ප්‍රතිසංස්කරණ; සහ නව ආර්ථික පරිවර්තන පනත් කෙටුම්පතෙහි ඇතුළත් ප්‍රතිසංස්කරණ වැනි වර්ධනය වැඩි කරන ප්‍රතිසංස්කරණ වැනි නව ප්‍රතිපත්ති හා නීති ගණනාවක් සම්බන්ධ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කරමින් පවතියි. අපේක්ෂිත ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලියට සහාය විය හැකි ආයතනික රාමුව ගක්මින් කිරීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ආයතන ස්ථාපන කිරීමේ හෝ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම ද සිදු කෙරේ. රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ කාර්යාලය, රජය සතු ව්‍යවසායයන් ප්‍රතිචුවාගැනීම් එකකය වැනි නව ආයතනය, නවීන යුගයේ අර්ථික සංවර්ධනය උන්ප්‍රේරණය කිරීමේ කාර්යය සඳහා සැදු ආයතනයක් නිර්මාණය කිරීම සඳහා සමස්තයක් ලෙස මෙහා භාණ්ඩාගාරය ප්‍රතිචුවාගැනීම්

පුත්ල් කුමෝපායක් ද මෙයට ඇතුළත් වේ. තරගකාරී හා බාහිරව නැඹුරු ආර්ථිකයක් වෙත ව්‍යුහාත්මකව පරිවර්තනය වීම, වෙළඳ සහ නිරුබදු ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් මෙන්ම උපායමාර්ගික පාර්ශවකරුවන් සමග පුත්ල් වෙළඳ ගිවිසුම් වලට එළඹීම මගින් පිළිබඳ වේ. ආයෝජනය, වෙළඳාම සහ වර්ධනය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා කළාපිය ස්ක්‍රීය අයය දාමයන් සමග මෙරට සම්බන්ධ කිරීමට හැකියාව ලබා දෙන කළාපිය විස්තරණ ආර්ථික හමුල්කාරින්ට ගිවිසුමට (Regional Comprehensive Economic Partnership Agreement) එළඹීමට ශ්‍රී ලංකාව අදහස් කරයි. නැමි එන ගෝලිය අවස්ථාවලින් ප්‍රතිලාභ ලබාගැනීම සඳහා දේශීය ගණනාවයන් ප්‍රශ්නව හාවිනා කරනු ලබන නව ආර්ථික රාමුවක් කරා යොමේ දී, අධ්‍යාපන හා බලශක්ති අංශයේ ප්‍රතිසංස්කරණ, කාමිකර්මාන්තය නළිකරණය, ඩිජ්ටල්කරණය සහ දේශගුණය ආශ්‍රිත ප්‍රතිපත්ති සමගින් ගුම හා ඉඩම් වෙළඳපොල ප්‍රතිසංස්කරණ ඇතුළු ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදන ධාවිනාවය විවර කර ගැනීමට හැකියාව ලබා දෙන නිශ්පාදන සාධක වෙළඳපොල ප්‍රතිසංස්කරණ, අඩු සහ ස්ථාවර දිග කාලීන උද්ධිමනයක් පවත්වා ගෙන යාමට හැකියාව ලබා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය අනුපූරණයක් වේ. ඉදිරියේ දී මිල දුරිය හැකි මට්ටමේ පවත්වා ගෙන යාම සඳහා වරින් වරට සිදු කරන මිල මැදිහත්මිම සඳහා වන අවශ්‍යතාවය මෙවැනි ක්‍රියාමාර්ග මගින් අඩු වනු ඇත.

දිරෝ කාලීනව නොසළකා හරින ලද මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ බොහෝමයක්, දැන දෙකක පමණ කාලයක් තියේසේ සහ 1977 වසරේ දී² හා 1983 වසරේ දී³ ශ්‍රී ලංකා කික බලධාරින් විසින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සමග අත්සන් කරන ලද ගිවිසුම් මගින් දැකිය හැකි පරිදි සමහර අවස්ථාවල දී වසර 50 ක් දක්වා සාකච්ඡාවට ලක් කර ඇත. ටේගවත් ආර්ථික වර්ධන මාවතකට අවතිරණ වීමට (economic take-off) හා සිය ජනනාවගේ පිටත තත්ත්වය ඉහළ නැංවීමට හැකි වන පරිදි, මෙම කාල සිමාව තුළ දී අපගේ අඟල්වැසි රාජ්‍යයන්, විශේෂයෙන් අජ්නිදිග ආසියානු රටවල්, යහපත් සාර්ථක ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති අනුගමනයකර, ගෝලිය ආර්ථිකය සමග ඒකාබද්ධ එම සහ තරගකාරීන්වය ගොඩනගා, අධ්‍යාපනය සඳහා ආයෝජනය කර, ගෝලිය ප්‍රාග්ධනය සහ දැනුම ආකර්ෂණය කර ගෙන ඇත. කෙසේ වුවද, සම තත්ත්වයේ සැලකිය හැකිව තිබූ රටවල්වලට වඩා මෙරට පසුබැමකට ලක් කරමින්, වසර 50කට පමණ පෙර ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලපුම් කර තිබූ ඇතැම් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමට ශ්‍රී ලංකාව තවමත් උත්සාහ කරමින් සිටීම ඉනා අවශ්‍යතාවන්හි තත්ත්වයකි. එබැවින්, මතවාදාත්මක දායුෂීවාදයන්ට හසු නොවී, රටට අතිශයින් හානිදායක සහ දුරිය නොහැකි වන වැරදි ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග හෝ අන්තරා බැලීම්වලින් වැළකි සිටීමින් හා වෘත්තිමය ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරමින්, ආර්ථිකයේ පවතින මූලික දේශී තිවැරදි කිරීම සඳහා ගැඹුරු සහ ස්ථිර ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ මේ මොහොන් දී තිරණාත්මක ලෙස ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා දැනට උදා වි තිබෙන ඉනා කුඩා එහෙත් අද්විතීය අවස්ථාව ඉනා බුද්ධිමත්වා හාවිනා කළ යුතුය.

අර්බුදයේ අන්තර් සම්බන්ධිත ස්වභාවය හේතුවෙන් අවශ්‍ය බුදුමාන ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම දුෂ්කර කාර්යයක් බවට පත් වී තිබේ. උදාහරණයක් වශයෙන්, රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග, රජය සතු ව්‍යවසායයන් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම, රාජ්‍ය බැංකු සහ මූල්‍ය අංශය, මුදල් හා විනිමය අනුපාත ප්‍රතිපත්තිය, පුබසාධන ප්‍රතිපත්ති, ජ්‍යෙෂ්ඨ ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම අතර පවතින අන්තර්ක්‍රියා හේතුවෙන්, එක් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගයක් ගැනීම වෙනත් ප්‍රතිපත්ති ක්ළේන් මත බුදුවිධ බලපෑම් ඇති කරයි. එහෙයින්, මෙම ගැඹුරු ආර්ථික අර්බුදයෙන් ශ්‍රී ලංකාව තිරණාත්මක ලෙස මොහොන් අවශ්‍ය ඉනා ප්‍රාග්ධනය කළ ප්‍රතිපත්ති මිශ්‍රණයක් අවශ්‍ය වේ.

² "ශ්‍රී ලංකා සංවිධාන යෝගීතා ප්‍රතිපිළිවල", සමාජ ආයුධ ඇති "ශ්‍රී ලංකා රජය ආරටිව හා මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය", 1977 දෙසැම්බර් 16, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අංශය
ඉලාගුව: <https://stoprdecom01e2.blob.core.windows.net/allfiles/IG/Production%20Hosting/Adlib/Public%20Documents/EB/236464.PDF>

³ "ශ්‍රී ලංකා අංශීකුත්වා ලිපිය", 1983 අගෝස්තු 08, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අංශය
ඉලාගුව: <https://stoprdecom01e2.blob.core.windows.net/allfiles/IG/Production%20Hosting/Adlib/Public%20Documents/EB/103356.PDF>

වඩාන් වැදගත් වන්නේ, මෙම බහුවිධ, අන්තර් සම්බන්ධීත සහ වෙනස් වන අංශයන්ට අදාළ ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාමාර්ගවලට ඇති වන බාධාවලට, සමස්ත පද්ධතියම කන්පිට පෙරලිමට හා පසුගිය වසර දෙක තුළ ලබාගෙන ඇති ජයග්‍රහණ ඉක්මනීන් ආපසු තැර්වීමට ඇති තැකියාවයි. එබැවින්, ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලියට සියලුම පාර්ශ්වකරුවන්ගේ ප්‍රාප්ත් මට්ටමේ සහයෝගය, ගක්මින්ත් සම්බන්ධීකරණය, එලදායී සන්නිවේදනය සහ පූක්ෂම අපුරින් ක්‍රියාවට තැබීම අවශ්‍ය වේ.

ඒබුම් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීමේ මිළුග අදියර වනුයේ, ස්ථානිකාවය ශක්තිමත් කිරීම සහ ආර්ථිකය යටා තත්ත්වයට පත් කිරීමට සහාය වීම සඳහා ඉහත සඳහන් ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම වන අතර, එය පූර්ල් දේශපාලනික හා සමාජීය එකතුනාවයක් අවශ්‍ය වන කාර්යයකි. මෙම ක්‍රියාවලියේදී, අනිතයේ සිට පැවත එන ගැටුපු විසඳීම සඳහා වන ප්‍රතිපත්ති මෙන්ම වර්ධනය සහ සෞඛ්‍යය අත් පත් කර ගැනීම සඳහා හඳුනාගත් නව ප්‍රතිපත්ති ද සමාගම්ව ක්‍රියාත්මක කිරීමට රුපයට සිදු වේ. බොහෝ ක්ෂේත්‍රවල අනිතයේ සිට පැවත එන ගැටුපු විසඳීම සඳහා දැනටමත් ප්‍රමුඛත්වය ලබා දී ඇති නමුත්, මෙම ක්‍රියාමාර්ග මගින් බොහෝ විට වෙනත් ආර්ථික කටයුතු කෙරෙහි අහිමේග ඇති කරනු ලබයි. උදාහරණයක් වශයෙන්, රුපය සතු ව්‍යවසායයන් හි දිරුස කාලීනව පැවති ජය ප්‍රතිචුඩාගත කිරීම මගින් රුපය බැංකුවල ගේජ පතු මත පිළිනයක් ඇති කරන ඇතර, එම නිසා මෙම බැංකු ප්‍රතිප්‍රාග්ධනිකරණය කිරීමට අරමුදල් වෙන් කිරීමට රුපයට සිදු වේ.

ඒ අතරම, ජ්වන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම සහ ඉදිරියේදී තවත් වනාවක් යය ගෙවීම පැහැර හැරීමක් මෙරට විසින් අනුවිධිම වැළැක්වීම සඳහා කාලයන් සමඟ ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් සහිත තරගකාරී, අපනයනාගිලුබ, හිරින සහ ඩිජිටල් ආර්ථිකයක් නිර්මාණය කිරීමට මෙම නව ප්‍රතිපත්ති මගින් අපේක්ෂා කෙරේ. ශ්‍රී ලංකාවට නවත් මෙටැනි විශාල ආර්ථිකයක් දාරාගත නොහැකි බව අවබෝධ කර ගැනීම ඉතා වැදගත් වේ.

මෙම සඳහා, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීර්ණ භාය පහසුකම් වැඩිසටහන අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යාම සහතික කිරීම, භාය ප්‍රතිච්‍රාපන කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සම්පූර්ණ කිරීම සහ ආර්ථිකයේ ව්‍යුහාන්ත්මක ගැටුපු විසඳීම සඳහා එළුඟිනාව සහ කාර්යක්ෂමතාව රූහු නැංවීමේ ප්‍රතියාජ්‍යකරණ බාධාවකින් තොරතු ක්‍රියාන්ත්මක කිරීම

අත්‍යවශ්‍ය වේ. අන්තර් වගයෙන්ම, රජයේ අභිප්‍රාය වන්නේ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තිරණ නෙය පහසුකම් වැඩිසටහනෙන් ඔබිව ගිය ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමයි. දැනුවමත් ක්‍රියාත්මක කර තිබෙන 2023 අංක 16 දුරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත සමග රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ පනත් කෙටුම්පත සහ රාජ්‍ය නෙය කළමනාකරණ පනත් කෙටුම්පත මගින් අනුපූරණය වන ආර්ථික පරිවර්තන පනත් කෙටුම්පත දැඳිපත් කර ඇත්තේ එම සන්දර්භය තුළ ය. අනාගතයේ දී තිරසාර මාවතකට ආර්ථිකය පරිවර්තනය විම සහනික කිරීම සඳහා තිරසාර ලෙස ආර්ථික කළමනාකරණය සිදු කිරීමට ශක්තිමත් පදනමක් මෙම නිති මගින් ස්ථාපනය කරනු ලබයි. අරමුදයක් නැවත ඇතිවිම වැළැක්විය හැකි සහ සියල්ලන්ම ප්‍රතිලාභ සැලසෙන සෞඛ්‍යයක් උදා වීම සහනික කළ හැකි, අවම වගයෙන්වත් අනුගමනය කළ යුතු පොදු ආර්ථික රාමුවක් සහනිව ප්‍රධාන සාර්ථක ඉලක්ක මාලාවක් ආර්ථික පරිවර්තන පනත් කෙටුම්පත තුළ විශේෂයෙන්ම දක්වා තිබේ. තිරසාර වර්ධන මට්ටමක්, අපනයන දිගානතිය, බහුමාන දියුණාවය අඩු කිරීම, ශක්තිමත් සහ සියල්ලන්ම ඇතුළත් වන ගුම වෙළඳපාලක්, නෙය තිරසාරහාවය ප්‍රාගා කර ගැනීමේ අරමුණු සහ ස්ථාවර රාජ්‍ය මූල්‍ය මාවතක් මෙයට ඇතුළත් වේ. මෙම ඉලක්කවලට ද්වී-පාක්ෂික ආකාරයෙන් එකඟ විය හැකි බව අපේක්ෂා කරන අතර, අනාගත රජයන්ට මෙම ප්‍රතිම්ල අන්තර් කර ගත හැකි ආකාරය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති නමුහිලාවය රඳවා තබා ගත හැකි. ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලියට සහාය ලබා දීම සඳහා වන ප්‍රධාන ආයතනික රාමුව ද මෙම පනත් කෙටුම්පත මගින් ස්ථාවිත කෙරේ.

නෙය තිරසාරහාවය ප්‍රතිස්ථාපනය කර ගැනීම සහ විශ්වසනියන්වය යළි ගොඩනැගිම සඳහා වන ශ්‍රී ලංකාවේ නෙය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය, ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ගවල එක් තිරණාත්මක පියවරක් වේ. නෙය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ විශ්වසනිය ක්‍රියාවලියක් නොමැතිව තිරසාර නොවන නෙය මට්ටමක් පවතින රටවලට නෙය ලබා දීමට ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල විසින් ඉඩ ලබා නොදෙන බැවින්, විවිධ නෙය උපකරණ සහ නෙය හිමියන් සම්බන්ධයෙන් ඉතා සංකීරණ නෙය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සිදු කෙරෙමින් පවතියි. මැදි ආදායම් රටක් ලෙස නෙය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම පිළිබඳ පොදු රාමුව සඳහා ශ්‍රී ලංකාව සුදුසුකම් නොලබන බැවින්, මෙම සංකීරණ ක්‍රියාවලිය තුළ දැඳිරියට යාමට තමන්ගේම මාර්ගයක් නොරා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාව සිදු විය. නෙය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වන සියලුම නෙයහිමි කණ්ඩායම්වල සාධනිය මැදිහත්ම සහ සහයෝගීතාවය සමඟ නෙය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ සාකච්ඡා සතුවායක ප්‍රාග්ධනයට ලැබෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන සහනය මගින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ව්‍යුහය මත පවතින බර සැලකිය යුතු ලෙස අඩු කරනු ඇති අතර, උද්ධමනකාරී ලෙස මහබැංකුව මගින් අයවැය මූල්‍යනය මතරදා නොපවතිමින්, අයවැය හිගය තිරසාර ලෙස මූල්‍යනය කිරීමට එමගින් හැකියාව ලබා දෙයි.

නෙය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමෙන් පසු එළඹින කාල පරිවේශ්‍ය තුළ සමාජ හා ආර්ථික යටිනල පහසුකම් මත ආයෝජනය කිරීමට රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය තිරිමාණය කිරීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය විනයක් සහනිව රාජ්‍ය මූල්‍ය මෙහෙයුම් සිදු කරන බවට සහ එලදායී ලෙස නෙය කළමනාකරණය සිදු කරන බවට සහනික කිරීමට රාජ්‍ය මූල්‍ය හා නෙය පිළිබඳ ප්‍රතිසංස්කරණ අනියින් වැදගත් වේ. රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය දිරිය කාලීනව නොපවත්වා ගැනීම, වර්තමානයේ දී සාර්ථක ආර්ථිකයේ පවතින බොහෝ දේශීං සඳහා මූලික හේතුවක් වී ඇති බව අවබෝධ කර ගැනීම වැදගත්ය. ඇත්තා වගයෙන්ම, 2021 වසරේ දී රාජ්‍ය බැංකු දෙනෙකහි පැවති රු. බිලියන 900 ක් පමණ ටු භාණ්ඩාගාරයේ බැංකු අධිරාව, මහ බැංකුව මගින් අයවැය හිගය මූල්‍යනය නොකිරීම, මහ බැංකුවේ තාවකාලික අන්තිකාරම් නොලැබීම සහ සිමින විදේශ මූල්‍යනය හමුවේ ඇති විය හැකි කම්පනවලට ඔරොත්තු දීම සඳහා වන ස්වාර්ථාක්ෂකයක් තිරිමාණය කරමින්, රාජ්‍ය බැංකු දෙනෙකහි මූදල් අනිරික්ෂයක් බවට පරිවර්තනය කිරීමට රජයේ රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ ප්‍රයත්නයන්ට හැකි විය. මෙය තිරසාරව දැඳිරියට පවත්වා ගැනීම සඳහා, ප්‍රමාණවත් ආදායමක් උන්පාදනය කරන අනරුදු, අහිමත සමඟ වියදුම් මට්ටමකට අනුකූලව

අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය, පොදු ප්‍රවාහනය සහ සමාජ ආරක්ෂණය වැනි ප්‍රමුඛ ක්ෂේත්‍රවල වියදුම්වල ගුණාත්මකගාවය සහ පුදුසු ප්‍රමාණාත්මකගාවය පවත්වා ගෙන යාම අත්‍යවශ්‍ය වේ. රාජ්‍ය මූල්‍ය රීති රාමුවක් ස්ථාපිත කරනු ලබන නව රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ පනත් කෙටුම්පනෙහි විධිවිධාන, වෙනම රාජ්‍ය භාය කළමනාකරණ ක්‍රියාලයක් පිළිවුවනු ලබන ගෙය කළමනාකරණ පනත් කෙටුම්පන, ප්‍රධාන ආර්ථික විවෘතයන් සම්බන්ධයෙන් මැදි හා දිගු කාලීන ඉලක්ක සපයනු ලබන ආර්ථික පරිවර්තන පනත් කෙටුම්පන හා ඉදිරියට පැමිණීමට තියෙන ප්‍රසම්පාදන නීතිය මගින්, රාජ්‍ය මූල්‍ය මෙහෙයුම් කළමනාකරණය කිරීමේ වගකීම, විනිවිද්‍යාවය, පිරිවැය එලදායිනාට සහ අත්‍යවශ්‍ය වන විනය සහතික කිරීම සඳහා අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශ හා බැඳියාව ඇති කරනු ඇතේ. මහජන විශ්වාසය ඇති කිරීම සහ දේවා සැපයීම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මෙම සියලුම කටයුතු වලදී පාලනය වැඩිදියුණු කිරීම, දුෂණ අවධානම් පිළිබඳව කටයුතු කිරීම සහ අවංකගාවය පවත්වා ගෙන යාම ඉතා වැදගත් වේ. 2023 අංක 9 දරන දුෂණ විරෝධී පනත සහ අල්ලය් හා දුෂණ වේදනා විමර්ශන නොමිශන් සහාවේ ගක්තිමත් කරන ලද අධිකාරී බලය මෙම අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා විශේෂයෙන් පහසුකම් සපයනු ඇතේ.

ආංඡික අධික්ෂණ කාරක සහා විස්සක් පිහිටුවීම මගින් රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු සහ රජයේ ප්‍රතිපත්තිමය කරුණු පිළිබඳ පාර්ලිමේන්තු අධික්ෂණය තවදුරටත් ගක්තිමත් කර ඇතේ. ආණ්ඩුවුම ව්‍යවස්ථාවේ 152 ව්‍යවස්ථාවේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති පනත් කෙටුම්පන් හැර, වෙනත් ඕනෑම පනත් කෙටුම්පනක් මෙන්ම විවිධුම්, (වාර්ෂික සහ කාර්ය සාධන වාර්තා ඇතුළත්) තම විෂය පරිය යටතේ ඇති ආයතන සම්බන්ධයෙන් වාර්තා හෝ පාර්ලිමේන්තුව, වෙනත් කමිටුවක් හෝ යම් කිසි අමාත්‍යවරයෙකු විසින් තම නිල ලත් විෂයය සහ කාර්යය සම්බන්ධයෙන් ඉදිරිපත් කරනු ලබන වෙනත් ඕනෑම කාරණාවක් සමාලෝචනය කිරීමට ආංඡික අධික්ෂණ කාරක සහාවලට බලය ඇතේ. 2020 වසරේ දී අරුවුදය කුමයෙන් උත්සන්නවන කාල සිමාවේ දී ආංඡික අධික්ෂණ කාරක සහා රස්වීම් පවත්වා ඇත්තේ අවම සංඛ්‍යාවක් වන අතර, එම සාර්ථකීය අරුවුදයෙන් පසු කාල සිමාව තුළ පවත්වා ඇති ආංඡික අධික්ෂණ කාරක සහා රස්වීම් සංඛ්‍යාවහි සැලකිය යුතු ඉහළ යාම හමුවේ එලදායී පාර්ලිමේන්තු අධික්ෂණය ඉතා තීරණාත්මක කරුණක් බවට පත් වී තිබේ. මිට අමතරව, පිළිගත් දේශපාලන පක්ෂ හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායම්වල ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනවල දක්වන ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් ස්වාධීන හා නිර්පාක්ෂික පිරිවැය විශ්ලේෂණ සිදු කරන අතරතුර, ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේ ක්‍රියාවලියේ දී පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරන වාර්තා හා යෝජනා ඇගැමීම හා ඒ පිළිබඳව ස්වාධීන විශ්ලේෂණයක් සිදු කිරීම සඳහා 2023 අංක 6 දරන පාර්ලිමේන්තු අයවැය කාර්යාල පනත මගින් පාර්ලිමේන්තුවේ අයවැය කාර්යාලයක් ස්ථාපිත කිරීමට ප්‍රතිපාදන සලසා ඇති අතර, එය වඩාත් විනිවිද්‍යාවයෙන් යුතු හා නිසි විවිනාකමක් ලබා දෙන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සඳහා මග පාදනු ඇතේ.

ආයතනික සහ නෙනික ප්‍රතිසංස්කරණ, සිදු කරගෙන යන ප්‍රතිසංස්කරණ ප්‍රයත්ත්‍යාගන්ති ප්‍රධාන අංශයක් වේ. නව නීති ගණනාවක් හඳුන්වා දීම සහ පවතින නීතිවලට අවශ්‍ය සංශෝධන සිදු කිරීම මගින් රජය දැනැවමත් සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් අත් පත් කරගෙන ඇතේ. මෙම නෙනික හා ආයතනික ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් ප්‍රමුඛ ආයතන සවිබළ ගන්වනු ඇති අතර, රටට අත්‍යවශ්‍ය තිබෙන ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලිය වෙත පූර්ෂී ලෙස සහාය ලබා දෙන බව, සිය ක්‍රියාකාරකම් රජයේ ප්‍රතිපත්ති සමග අනුකූල වන බව සහ අලේක්සින පරිදි ශ්‍රී ලංකාවේ සමස්ත සංවර්ධන අනිමතාරථ ලුගා කර ගන්නා බවට තහවුරු කිරීම සඳහා අදාළ ආයතන විසින් මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ එලදායීව යොදා ගත යුතුය.

යිකියා අවස්ථා උත්පාදනය කිරීම, ජනතාවගේ ආදායම වැඩි කිරීම සහ ජ්‍යෙන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා ඉහළ දක්වා ඇති ආර්ථික වර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කරනු ලබන අනෙකුත් ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් ඉහත ක්‍රියාවලිය අනුපූරණය වනු ඇතේ. මෙම ප්‍රයත්ත්‍යාගයේදී, නවසකරණය වූ ව්‍යවසායක ශ්‍රී ලංකාවක් නිර්මාණය කරමින්,

ජාත්‍යන්තර වෙළදාම සහ ආයෝජනය වෙත ආර්ථිකය විවෘත වීම සහ ගෝලිය අයය දාමයන් සමග ඒකාබද්ධ වීම සිදු කරමින් වෙළඳ නොවන අංශය දෙසට නැඹුරු වූ වර්ධන සාධකයන්ගේ සිට, හාන්ඩ හා සේවා අපනයනය මෙන්ම සංශ්‍රී විදේශ ආයෝජන වැනි ණය නොවන ගළා ඒම මගින්, මෙහෙයවනු ලබන ආර්ථිකයක් කරා පරිවර්තනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. සුදුසු ප්‍රතිපත්ති අනුමතනය කිරීම මගින්, ක්‍රුදු, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය ප්‍රහරණවනය කිරීම ද රජයේ ප්‍රමුඛතාවකි. මෙම ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියාමාර්ග සමග, දේශගුණික සෞඛ්‍යය ආයිතව වන අවස්ථා උපයෝගී කර ගනිමින්, හරින ක්‍රියාමාර්ග මගින් වර්ධනය හසුරුවනු ලබන, සියල්ලන්ටම ප්‍රතිලාභ සැලසෙන තිරසාර මාවතකට ආර්ථිකය අවතිරණ වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. දේශගුණික විපර්යාස සහ ජනගහනය වයස්ගත වීම වැනි අනියෝග, මෙම මාවතේ දී බාධක ලෙස හමු විය හැක. එම අමතරව, සැපයුම් දාම සඳහා බාධා පැමිණවීය හැකි හා පාරිභෝගික හාන්ඩ මිල විවෘතාවය තවදුරටත් වැඩිකළ හැකි උත්සන්න වන ගැටුම් සහ හු දේශපාලනික ආනතින් වැනි බාහිර සාධක මගින් ද ප්‍රගතියට බාධා එල්ල විය හැකිය. එබැවින්, රාජ්‍ය මූල්‍ය සහ විදේශීය අංශවල ස්වාරක්ෂක නැවත ගොඩ හැඟීම, වෙළදාම සහ අනෙකුත් ගළා ඒම් වැඩි කිරීම, දේශයීමා අතර ආයෝජන, සහ හාන්ඩ සැපයුම් ජාල මගින් ඔරෝන්තු දීමේ හැකියාව ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ උත්සාහයන් වේගවත් කරමින් සිටියි.

සාර්ථකයේ, විශේෂයෙන්ම රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ වර්ධනයන් අත් පත් කර ගෙන ඇත්තේ, අර්බුදයෙන් හා ඉන් පසුව ක්‍රියාත්මක කරන ලද නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ගවලින් පිඩාවට පත් වන ලද සියල්ලන්ගේම, විශේෂයෙන් සාමාන්‍ය මහජනතාවගේ, කැපකිරීම මත වන බව පැහැදිලිව සඳහන් කළ යුතුය. ක්‍රියාත්මක කරමින් පවතින ප්‍රමාණ ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් දැනටත් බහුවිධ අර්බුදවල බලපෑමෙන් පිඩාවට පත්ව සිටින වත්මන් පරපුරට දුෂ්කරතා ඇති විය හැකි වුවද, හිතකර ආර්ථික තත්ත්වයක්, ප්‍රගතියිලි බඟ ව්‍යුහයක්, වැඩිදියුණු කළ, කාර්යක්ෂම හා විනිවිදාවයෙන් යුතු රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතියක්, ප්‍රබල ආයතන හා අව්‍යාපකතාවයෙන් යුතුව කාර්යක්ෂමව හා එලදායීව පොදුගැලික සහ රාජ්‍ය යන දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කිරීමට හැකියාව ලබා දෙන නිතිමය රාමුවක් සමග අනාගත පරපුරට දිෂ්තිමත් ශ්‍රී ලංකාවක් සුරක්ෂිත කිරීමට එම ප්‍රතිසංස්කරණ තුළින් අපේක්ෂා කෙරේ. එබැවින්, කිසිදු ප්‍රතිපත්තිමය ආපසු හැරීමකින් තොරව රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවය පිළිබඳව සහ අනෙකුත් සියලුම ක්ෂේත්‍රවල වෙළෙස වි ලබාගත් ප්‍රගතිය ආරක්ෂා කර ගැනීම සහ තිරසාර ලෙස පවත්වාගෙන යාම අනුවත් වේ. එවැනි ප්‍රතිපත්ති ආපසු හැරීමේ මගින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල විසින් සහාය ලබා දෙනු ලබන විස්තරණ නිය පහසුකම් වැඩිසහනේන් අඛණ්ඩ පැවැත්මට අනිතකර ලෙස බලපෑම ද, ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසය අධිපත්‍ය කිරීම ද, රටේ ප්‍රතිපත්තිවල විශ්වසනියන්වය ආපසු හැරීම හොඳුකි ලෙස හානි වීම ද සිදු විය හැකි අතර, මේ සියල්ල මගින් 2022 වසරේ දී අත් විදින ලද ආර්ථික අර්බුදයට වඩා දරුණු ඉතා ගැඹුරු සමාජ ආර්ථික හා දේශපාලන අර්බුදයක් ඇති කළ හැක. මෙය ඉදිරියේ දී එළඹින මැතිවරණවලට පෙර මෙන්ම පසු තත්ත්වයන් හි දී ද සහායක් වන කරුණකි. මේ දුෂ්කර ගමනේ පළමු පියවර මේ වන විටත් තබා ඇති බැවින්, තම ආදායමට වඩා විශාල ලෙස වැඩියෙන් වියදම් කරමින් ජ්‍යෙන්වීමේ අතින හාවිතයන් රටක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාව නැවත අනුමතනය නොකිරීම ඉතා වැදගත් වේ. එබැවින් තිරසාර විසඳුමකට පැමිණීමට නම් රටක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාව "නව සමාජ ගිවිපුමකට" එළඹිම වැදගත් වේ.

